

Eduskunnan liikennejaosto

HE 146/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021, eduskunnan liikennejaoston lausuntopyyntö 14.10.2020

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen Liikenne ja infrastruktuuri - vastualueen asiantuntijalausunto talousarvioesityksestä vuodelle 2021

Eduskunnan liikennejaosto on pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa Lapin ELY-keskukselta hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2021. Lausuntopyynnön teemoja ovat väyläverkon kehittämis- ja kunnossapitohankkeet alueiden näkökulmasta sekä rahoituksen riittävyys. Lisäksi pyydetään lausuntoa saaristo- ja yhteysalusliikenteestä, mutta Lapin ELY-keskus jättää niiden osalta lausumisen Varsinais-Suomen ELY-keskukselle, johon tehtävä on keskitetty valtakunnallisesti.

ELY-keskusten Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueiden henkilöstö on vähentynyt koko ELY-keskusten olemassaoloajan lähes yksitoista vuotta. Toimintamenojen lisäys liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueiden henkilöstön lisäykseen tulee tarpeeseen. Henkilöresursoinnin vahvistaminen mahdollistaa mm. asiakkaiden nopeampaa palvelua ja ulkopuolisten hankintapalveluiden käytön vähentämistä.

Vaikka perusväylänpidon 300 milj. euron tasokorotus tuli tälle vuodelle, rahoitus laskee lähes 60 milj. euroa ensi vuonna. Talousarvioesityksessä tavoitellaan korjausvelan vähentämistä valtakunnallisesti, mutta ensi vuonna Lapissa maantieverkon korjausvelka näyttäisi kasvavan. Yksityistieavustusten rahoitus pienenee ensi vuonna. Yksityistieavustusten ja julkisen henkilöliikenteen palvelujen rahoitusten jakautumisesta ELY-keskuksille ei ole vielä tietoa.

Lapin perustienpidon rahoituskehys on 49,8 milj. euroa vuodelle 2021, mikä on 1,3 milj. euroa enemmän kuin tänä vuonna. Rahoituskehyksessä investointien erillisrahoitusta on 4,4 milj. euroa enemmän ja hoidon rahoitusta 0,7 milj. euroa enemmän kuin tänä vuonna. Maantieverkon korjauksiin on 4 milj. euroa vähemmän kuin tänä vuonna, mikä on pois erityisesti päällystämistä ja siltojen korjaamisesta. Tänä vuonna päällysteiden perusrahoitus on 14,5 milj. euroa ja ensi vuonna 11,2 milj. euroa, joten laskua on 23 %. Lisäksi tänä vuonna on saatu päällysteiden lisärahoitusta 4,2 milj. euroa mm. koronan vuoksi, joten todellinen pudotus tästä vuodesta on suurempi. Siltojen korjauksiin käytettävissä oleva rahoitus laskee 16 % tästä vuodesta.

28.10.2020

Peruskehuksesta saatavalla rahoituksella ei kyetä tekemään parantamisinvestointeja, vaan ne ovat erillisrahoitusten varassa. Lapissa olisi tarve toteuttaa monenlaisia liikenneturvallisuutta ja -sujuvuutta parantavia pienehköjä investointeja. Myös hoidon urakoiden rahoitus on niukka vuoden aikana yllättäen tuleviin korjauksiin. Sorateillä ja maanteiden valaistuksessa on runsaasti korjausvelkaa, eikä sitä kyetä pienentämään ensi vuonna.

Lapissa kestävä päällystysmäärä olisi 300 km vuodessa. Sillä päästäisiin keskimääräiseen 20 vuoden uusimiskiintoon, jolla päällysteet voitaisiin pitää nykyisessä kunnossa. Viime vuonna päällystettiin 70 km ja tänä vuonna 170 km, minkä lisäksi 22 km kävely- ja pyöräilyteitä. Ensi vuoden päällystyspituuden ennuste on vain 100 km. Vähäisen päällystysmäärän vuoksi toimenpiteet kohdistuvat lähes kokonaan päätieverkolle, eikä 3–5-numeroisia teitä juurikaan korjata. Lapin pitkien etäisyyksien ja harvan maantieverkon vuoksi vähäliikenteinenkin maantie on erittäin tärkeä, koska se on usein ainoa reitti kulkemiseen. Vuodessa tarvittaisiin 14 milj. euroa enemmän päällystysrahoitusta Lappiin, jotta 300 km päällystysmäärään päästäisiin.

Huonokuntoisten päällysteiden määrä jatkaa nousuaan. Vuonna 2017 Lapin vilkkaalla verkolla oli 119 km huonokuntoisia päällysteitä ja ensi vuoden lopun ennuste on 209 km. Muulla päällystetyllä verkolla huonokuntoisia oli 482 km vuonna 2017 ja ensi vuoden lopun ennuste on 791 km. Myös tiemerkinnoissa on runsaasti korjausvelkaa. Rahoituksen vähyyden vuoksi, rahoitusta on kohdennettu enemmän päällysteisiin ja tiemerkinnot ovat jääneet vähemmälle viime vuosina.

Koska perustienpidon rahoitus on ollut liian alhainen jo pitkään, tieverkko on päässyt monin paikoin niin huonoon kuntoon, ettei pelkkä päällystäminen riitä, vaan joudutaan tekemään järeämpää korjausta. Keveimmän mahdollisen päällystystoimenpiteen sijasta on lisättävä tien kantavuutta sen rakennetta parantamalla tai lisäämällä päällysteen paksuutta. Tämän vuoksi korjausten kilometrihintaa on noussut korkeammaksi.

Huonokuntoisten siltojen määrä on alkanut nousemaan. Vuonna 2017 Lapissa oli 44 huonokuntoista siltaa ja ensi vuoden lopussa ennustetaan olevan 50. Lapissa on paljon siltoja, jotka ovat peruskorjauksessa, joten siltojen korjausrahoituksen korottamiselle on tarvetta. Suurten siltojen korjaamisen ja uusimisen rahoittaminen on ongelmallista, koska ELY-keskusten peruskehys ei riitä niihin eikä Väylävirastollakaan ole niihin rahoitusta. Sodankylässä sijaitsevan valtatie 4 Jeesiöjoen suuren sillan uusimisen rahoitus ei sisälly talousarvioletukseen, vaikka sen uusimiseen olisi ollut tärkeää päästä ensi vuonna.

28.10.2020

Kemin Ajoksen meriväylän syventämiseen ja Oulu-Kemi rataosan välityskyvyn parantamiseen myönnetään valtuudet, mutta niiden rakentamista ei aloiteta ennen kuin Metsä Group on tehnyt päätöksen Kemiin suunnitellun uuden biotuotetehtaan rakentamisesta sekä siihen liittyvien liikenneinfrainvestointien toteuttamisesta. Kemin Ajoksen meriväylän syventämistä on odotettu pitkään. Oulu-Kemi rataosan välityskyvyn parantaminen olisi hyvä elinkeinoelämän kuljetusten ja Lapin saavutettavuuden kannalta.

Metsä Groupin Kemin ja Boreal Biorefin Kemijärven biotuotetehtaiden toteutuessa niiden aiheuttama liikenne vaatii maanteiden parantamista laajalla alueella. ELY-keskus on priorisoinut parantamistarpeet kustannuksineen yhdessä investointeja suunnittelevien yritysten kanssa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt yksikön päällikkö Olli Mourujärvi ja ratkaissut ylijohtaja Jaakko Ylinampa.

Jakelu

Kaisa Iso-Sipilä, eduskunta

Tiedoksi

Lapin ELY-keskuksen L-vastuualueen johtotiimi

Tämä asiakirja KEHA/8459/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/8459/2020 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Mourujärvi Olli 28.10.2020 13:42

Ratkaisija Ylinampa Jaakko 28.10.2020 13:50